

Rezecția metastazelor concomitente hepatice și extrahepatice ale cancerul colorectal – o operație justificată?

Andrei Diaconescu¹, Sorin Alexandrescu¹, Zenaida Ionel¹, Cristian Zlate¹, Razvan Grigorie¹, Vladislav Brasoveanu¹, Doina Hrehoret¹, Silviu Ciurea¹, Florin Botea¹, Dana Tomescu², Gabriela Droc², Adina Croitoru³, Vlad Herlea⁴, Mirela Boros⁵, Mugur Grasu⁵, Radu Dumitru⁵, Mihai Toma⁵, Mihnea Ionescu¹, Catalin Vasilescu¹, Irinel Popescu¹

¹“Dan Setlacec” Centre of General Surgery and Liver Transplantation, Fundeni Clinical Institute, Bucharest, Romania

²Centre of Anaesthesiology and Intensive Care, Fundeni Clinical Institute, Bucharest, Romania

³Department of Oncology, Fundeni Clinical Institute, Bucharest, Romania

⁴Department of Pathology, Fundeni Clinical Institute, Bucharest, Romania

⁵Department of Radiology, Fundeni Clinical Institute, Bucharest, Romania

Rezumat

Introducere: Beneficiul rezecției hepatice în cazul metastazelor hepatice și extrahepatice colorectale (MHEHCR) este încă discutabil. Scopul acestui studiu este de a evalua rezultatele rezecției metastazelor hepatice și extrahepatice efectuate pacienților cu MHEHCR într-un centru medical cu un volum mare de intervenții chirurgicale, atât în sfera chirurgiei hepato-biliare, cât și în sfera chirurgiei colo-rectale și de a identifica factorii de prognostic care se corelează cu o supraviețuire îndelungată.

Metoda: Studiul este unul retrospectiv și se bazează pe un lot de 678 de pacienți consecutivi, cu metastaze hepatice ale cancerului colo-rectal operate într-un singur centru chirurgical, în perioada aprilie 1996 - martie 2016. Dintre aceștia, 73 de pacienți au prezentat MHEHCR. Analiza univariată a fost efectuată pentru identificarea acelor factori de risc ce influențează supraviețuirea generală (SG).

Rezultate: Au fost 20 de metastaze extrahepatice localizate la nivelul pediculului hepatic, 20 la nivel peritoneal, 12 la nivel ovarian și pulmonar, 9 cu alte localizări și 12 recidive locale. Au fost efectuate 53 de rezecții curative (R0). Supraviețuirea comparativă între lotul pacienților cu MHEHCR și cel al pacienților cu metastaze strict hepatice a arătat o diferență semnificativă statistic în favoarea celui de-al doilea lot ($p < 0,0001$), același rezultat fiind înregistrat și în prezența rezecției R0 în cele două loturi ($p < 0,0001$). În grupul MHEHCR, SG a fost semnificativă statistic mai mare la pacienții care au beneficiat de rezecție R0 față de cei la care rezecția a fost R1/R2 ($p = 0,004$). Analiza univariată a identificat trei variabile drept factori de prognostic negativ pentru SG: 4 sau mai multe metastaze hepatice, efectuarea unei hepatectomii majore și perioada realizării rezecției hepatice (1996-2004). Localizarea ovariană sau pulmonară a metastazelor extrahepatice este corelată cu cea mai bună rată de supraviețuire dintre toate localizările posibile dar fără a fi semnificativă statistic.

Concluzie: La pacienții cu metastaze hepatice și extrahepatice concomitente, rezecția completă (R0) a acestora prelungește în mod semnificativ supraviețuirea. Pacienții cu mai puțin de 4 metastaze hepatice, a căror rezecție este realizată printr-o hepatectomie minoră sunt cei care beneficiază cel mai mult de pe urma acestei conduite terapeutice onco-chirurgicale agresive.

Cuvinte cheie: metastaze hepatice ale cancerului colo-rectal, metastaze extrahepatice, metastaze hepatice și extrahepatice ale cancerului colo-rectal, rezecție hepatică, supraviețuire generală, factori de prognostic